

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 15. Dixit Petro ancilla ostiaria, &c. Prima negatio fuit in ipso ingressu ad simplex ancillæ verbum. Time tu tentationem, quamvis leuis videatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

illud opinatur nosse Oleaster, Petrus & He-
 braei, nec displicet Liponanno illis verbis de-
 clarari. Extremos quoque fratrum suorum quin-
 que viros constituit coram Rege. Quos ipse Rex
 interrogat. *Quid habetis operis? Responderunt.*
Passores ovium sumus serui tui. Et nos & patres
nostri, ad pergruandum in terra tua venimus,
quoniam non est herba gregibus seruarum tuorum.
 Quae est ista o Joseph praecatio? Tunc ille qui
 optimè moribus instructus & vrbantate quam
 Regi seruire tenetis, qui tanto te honore cumu-
 lauit? Fratrum meorum vtilitati prouidus con-
 sului. Sibi Ioseph persuadebat, quod Rex visis
 illis, credens se Ioseph praestitutum beneficium,
 decerneret ut manerent in Palatio & opimatus
 fratres Ioseph praeclearis pollere conditionibus,
 vellet illos officiis aulae occupare primariis, v-
 de voluit hoc praenitere, utque Rex non ignora-
 ret statum eorum & conditiones talibus mini-
 mè conuenientes: eo sine Regi irimeretur viros
 illos esse simplices ab infantia, ruri educatos, pa-
 tresque eorum illis esse similes, quatenus fratres
 mei aulae eiusque negotiis inhabiles esse videren-
 tur. Pater autem huius prudentia consilij: quia
 namque dixerunt se pauperes esse praecipit Rex,
 ut eorum nonnulli in praefectos pecorum suo-
 rum assumerebantur, idcirco ait ad Ioseph. *Quod*
si nosti in eis esse viros industriae, constitue eos ma-
gistros pecorum meorum. Quid egisset si comicos
illos, vrbanos & ingenio praestantes obulisset:
indubitate officiis illis destituisset aulae digno-
ribus quia vero timebat ne his dissentianturam
subirent simplicitatis, quam cum laete luxerant,
 ut huic malo prudenter obuiaret, totam hanc
 composuit ipse praenotionem. Etenim exera du-
 bium est tantam in Palatii seruire malitiam: ut
 meritò presumi possit virtutem eius qui illa fre-
 quenter pati naufragium. An ergo o optime
 Ioseph, simplicem hunc bonumque senem in pala-
 tium introducis? illum habe ut amodo petdi-
 tum. An non Dei Apostole, Petrum certis me-
 ritu & pudore precolsum? An te fugi commune
 proverbium, quod virum timidum & pudibun-
 dum propria traxit calamitas in palatium? Ut
 enim quis in eo sorte gaudeat beatorum, primò
 omnis pudoris & timoris pati debet iacturam
 sub titulo diligentiae, comitatis, sedulitatis, &
 vacare temeritati, audacia multis se immiscere
 cuiusque grauius velle expedire.

§. 15. Dixit Petro ancilla ostiaria, &c.
 Prima negatio fuit in ipso ingressu ad sum-
 plex ancilla verbum. Time tu tentationem,
 quamuis leuis videatur.

Iam opinatur Petrus totum mundum turba-
 tum in se irruere & nimio timore correpta
 tremulus respondet. *Non sum.* Hec infirmi-
 tas, heu pusillanimitas exclamat. D. Augustinus com-
 enim columna sis firmissima, te tamen illos ac-
 cille prostrati. *Eccae columna firmissima ad vnum*
auri impulsam tota contriuit. Vbi illa prae-
 tentis audacia? *Vbi sunt verba illa?* Quare non
 possum te sequi modo? *Animum meum pro te*
nam. *Haece ne est sequi magistrum, se negare*
expulsum Sicine pro Domino animo ponitur, ut ne
hoc fiat, vox ancilla formidetur? Quid vis Petrus?
 Inquit D. Chrysolostomus. Nomen tu ille qui paulo ante
 dixisti & spopondisti, quod quamuis te ma-
 detent carceribus, gehennae iudicent, morte-
 que officent. absit quod illum negares, sed ne-
 quidem desereres comes indubitatus? *Non enim*
tibi exi opponitur, non vincula proponuntur,
non tormentata: gladium non certis eugyptum,
neq; pectori tuo pugio infigitur. Miles non est
*armatus, non effrons qui te interrogat, sed pe-
 la vilis, infirma & omnium quas mandet har-
 bet, abiectionis. Circumstantia haec est quae*
notante D. Gregor. expendere voluit. Eam gregis-
ta, propria puellae designans epitheta: Ancilla
ostiarum. Verba profecto D. Gregor. Non pueri, aut
afflictionibus, non terribili potestate cuiusquam,
sed unius mancipij sola interrogatione profectus.
Et quidem mancipium, ne scius firmior terrore
demonstraret ancilla est iniquitate conatus. Non-
isique ut talis sexus infirmitas, etiam officij in-
tilione videret, non ab ancilla requisita. Etsi quid
vis ad tentandum est persona requisita ut apte
*probaretur, quanto eum timoris infirmitas p-
 ret, qui nec ante vocem ancilla ostiarum subisset.*
 Non fuit tentator principis alicuius filius, sed
 famulus, & ne quidem famulus, sed muliercula
 & non de primaris domus, sed vilis ostiaria nec
 à te percussatur animo seruoens, inquit D. Chry-
 solostomus. sed eum mansuetudine benignior & atten-
 dens exterioris quamdam eum Christo compas-
 sionem: etenim idcirco nō à te requisita, verum
 discipulos esses traditoris illius & impositum
 nec visus est illis nominibus, quibus eum mor-
 tales illius vocabant inimici, furor & odio sig-
 nantes, sed: *Homini istius. Miseri illius homo-*
 mi.

negem tam acerbe torquebant. Loquat D.
 Chylo. Quid dicit Petrus: num illa, num aliquis
 eorum qui istum ceperant, te rogabat? Vnde eras o-
 scula, & amica, neque asperere percussata. Non
 dicit: Desistere. Et per dicit illius discipulus es, sed
 lamia illius, tanquam eius miseretur. Hic
 D. Arc. sic dicit D. Aug. Quid agis O Petre? Quid loquar
 in ista? si enim quodetiam omnibus negantibus,
 si nunc ad mortem persequere suraueris? Non
 dicitur tuam aliquis tenuit, neque discussit,
 rixam te et Christi negationem aduersarius tra-
 xit ad publicum. nondum ei apud h. ges. & Vresides
 populi sacra eius exhibitis, non tibi flagella, non
 iam sunt amara tormenta. Quis porro est qui
 interrogat, quid tam cito negasti? Non est feruus,
 non liber, non Pharisæus, non Scriba, non Sacerdos,
 non miles, non Conturbus, non Speculator, nullus po-
 tuit et verum qui auctoritate sua possit formidi-
 num inuenire cogitans. Mulier te simplici voce in-
 terrogat. & forsate nec proditura confessum: nec
 vero tantum amaret, sed puella, & non solâ puella,
 sed et uxor, cui procul dubio abscissumq; man-
 uum.

II. Vixit notat D. Chylo. Aliud sublimis myste-
 rium, quod rati modo ancilla Petrum interroga-
 uerit, ut sui interrogatione hortari posset anti-
 que Petro ministrare. Quid illi dicit? Num
 quid est tu & c. Nota coniunctionem, qd. Ioan-
 nes non hic noimus hominis filius discipu-
 lum, quemq; foras & tu illius es discipulus?
 O quæ reuolui ad omnem illi metum eripien-
 dam: ecce Ioannes tibi ad latus discipulus istius
 hominis & cognitus ut talis, ingreditur hoc pa-
 lam amant postpositum: si tu quoque sis,
 non est quod timeas, nec cur te abscondas, sicut
 nec Ioannes se abscondit, & nihilominus negat
 Petrus. Super mysteriis Tuum Petre incipe co-
 gnoscere delectum. Dixerat: omnes deficient, sed
 non ego. non tibi ad latus adeit Ioannes & no de-
 buit, & non timet, & comitatur, & ingreditur cū
 Christo, & prodit foras te quaerens, atque ad
 latus locum introducit: tu verò foras hæstisti,
 & nec quod ostium passare præsumpsisti, cum
 que calorem haberes locum, qualis est Ioannes in
 cui præsentia ita timore petcelleris, ut Christum
 abneges. Quam admirandum iterit D. Ioannes
 audire illud. Non sum! O Petre, que tua hæc
 conditio, que verecundia? Si militem videres in-
 frae gigantes, qui dicerent & irrationibus fi-
 dent in domesticos singulos prouocaret ut foras
 prodiret, quos omnes ut carnem sale condiret
 & ex quibus non maiorem partem illasam re-
 liqueret quam auiculam vnam. Si prodiret
 Hieron. Ept. de la Nuxa. Tom. IV.

puellâ colo armatâ arundinea, quæ animosior il-
 lum aggrediat, humeros dimittat, & illa vsa
 colo latera contondat vs nec pipire audeat, quid
 illi diceret? O te blateronem vbi nunc tui corporis
 robur, vbi verborum arrogantia?

Plenis buccis iactauerat miles nomine Gaal 38
 non esse timendum a facie Abimelech & iacta-
 bundus, aiebat se solum sufficere qui caput illi
 confingat, licet omnes animo vitibusq; languer-
 scerent. A longe cernit Abimelech venientem &
 ipse primus timore prostratus se subducit: fu-
 gamque meditatur, cui sic alter: Vbi est nunc ex-
 ercitus quo loquebaris. Quis est Abimelech & c. O
 mortaliū at: quantillime, vbi modo te pro-
 uocationis? Vbi dicitur? Vbi despectus aliorū?
 Cum ad Israhel Abimelech vimbram fugam ideas
 ad enigmiosam? Quantum hoc opprobrium 17.
 gignat temerario & supra modum loquaci Co-
 liath qui minacibus superbiq; verbis omnes ad
 vnum irritabat, ut crederet quicunque illum vi-
 deret, quod ipse solus integrum deglatret exer-
 citum, aduersus illum prodie in arcem, non in-
 terger exercitus, non multo legionum fortissimi,
 sed vnicus ilque imberbis adolescens robustus, non
 gladio, non lanceâ, non cultro armatus, sed vnicō
 lapide, quem fundâ contorquens illi in caput in-
 sedit solo cum prostratus & sensibus proterit eu-
 carque delictatum. O Petre sanctissime, sit venia
 verbo, quod te militem compellam buccinato-
 rem. Quot promissâ iurasti quantas ampullas ia-
 ctasti, quam arroganter locutus es, teque supra Petrus
 alios timidus extulisti: & ecce prodit non exer-
 citus, non doctes, non milites robore præstantes, buccina-
 tor. sed muliercula sola colo arundinis inanis lingua tor-
 suæ, quæ te percute, tantoque timore peccellit ut
 corruas, Christumque abneges? Vnicō lapillo
 verbi prodit armata, tamque fortiter tibi caper
 perturbat ut omnis rationis impos in terram
 prostratis? Heu quanta confusio!

Triualiter nota est historia Ducis Abimelech
 ex Sacris litteris cum ignem tutri subycc. Abime-
 re nitetur, illi mulier, desuper molæ fragmen lech non
 iniecit, quo, colliso cerebro in terram cortuit, passus est
 Tâo duxit hoc sibi dedecori ut famulo suo præ se a femi-
 ceperit: Enigiam gladium tuum. Et percutit me, no na supe-
 forte dicitur, quod a feruina interfectus sum. Ad. rari.
 est hic qui moueat te hoc considerans D. Ambr. Ind. 9. 54

Ne te securum arhitretis, & tentationes ne flo-
 et pendas, illas time quamuis exiguas, illasq; vi-
 ta: nam vna adeo leuis & exigua, turbauit & de-
 iecit columbam illam Ecclesiæ fundamentum lem:
 ut enim optimè dixit Salomon: Qui timer Deū, Eccles. 7.
 nihil negligit; in occasioneibus peccati quamuis 19.
 M m cxi.

Handwritten text in the right margin, possibly a reference or note.

V. Similitudo.

erigit. In ciuitate lue contagiosa infecta notalli ex vno paruo grano, seu macula alterum incepisse xgotare qui statim se sentit febril incalescere pelifera: quam tibi times dum minimum sentis dolorem, vel calorem, statim malum suspicaris & omnem moues lapidem, vt tue quam primum confulas incolumitati. Mundus hic vrbis est peste infecta, vbi ex leuibz valde principis miratur homines se peste laborare, que quantocius animam illis occidit. Ex vnico cōspētu Dauid, ex contuico vestimentorum elegantium Giezi, ex timore Aaron, ex auaritia Saul, ex vnico verbo ancillæ D. Petrus. Quid hic Ambr. *Discamus non contemneri carnis infirmitatem: i Petrus sentatus est, quic alitruat se non posse tentari illud tē-tari, est cadere in temptationem. Si Petrus ex tam leui tentatione lapsus est, quis non timebit? Deinde addece quod ante diximus non nimium admirari aut offendi, si quādo in feruis Dei peccata notaueris, atque in Religiosis, Sacerdotibus & viris auctoritate & opinione virtutum eminentibus, & hoc tibi persuadee nostrā longē maiorem esse infirmitatem, quāu voc aut ego possemus intelligere: & notandū quod quamuis statura composita sit ex metallis optimis & maximē pretiosis, quibus sub celo meliora non inueniantur, luteos tamen habet pedes, atque sufficere lapillum, sine manibus pigantur, aut robore legionum, vt in lectu oculi in puluerem religatur arena similitudinem: hoc etenim eleganter notant amicus*

L. 1. Mor. sap. 28. Job. 4. 18.

9. 16. Sedebat Petrus ad prunas. Negatio secunda fuit eum interrogantibus ministris inter quos Petrus in atrio sedebat: indignus tanto Pralato locus.

39

Ingredditur Petrus atrium palatii summi Pontificis Caiphæ: quia verò, frigus erat, ministri qui Christum captiuum adduxerant, & manibus tradiderant Principum ac Sacerdotum in Concilio, foris cum essent ignem accenderunt in medio atrij, cui circumstantes omnes in communi se calefaciebant. Petrus frigus sentiens accessit, seque medium inter illos statuit: *Erās Petrus in medio eorum*, ait D. Lucas & cum illis se pariter calefaciebat. O Petre, Sacerdos & Episcopus tantus quantus tu, numquid illis se debe-

Luc. 22. 5.

bat petri. scire, viliſſimis ſcueris, idem quod illi faciens, vt verè dicatur: *Sicut papam ſe Sacerdotem*. O Præſul, qui populo medius aliter dicitur, idem faciens quod homines anime ſue inueniſſi vel vili, & qui nec eam curæ habere, nec Deo meminerunt, viuent vt illi, locutus & comertatus cum illi, vt illi ſe calefaciant. An doctriam illam igitur, quam ex tua edocuiſti dixit tuus præſul, poſtmodum ſucceſſor D. Gregorius quod dicitur, in quā quadam ſapientia Deus Prælato nomen imponit, poſuerit Paſtoris, ſubditis autem ouium vt ea, reſpondeat vitam, actiones, conuerſationem & modum agendi in Prælato ita debere præſentare ſubditorum vitam, ſicut Paſtor oues moribus, utaque antecedit? Quale ferres de paſtore iudicium, qui vellet comedere, quod oues comedunt, loqui balando vt oues, oculis incedere retortis in terram, vt oues? Numquid non tibi magiſter declarauit. Quid tui ſit officij, quid mueris, illis cognominibus quibus te appellauit, vocans te ſalem terræ, lucem mundi, candelam in candelabro poſitam, ciuitatem in altiſſimo monte conſtitutam: *Non perſeſt cunctas abſcondi ſupra montem poſita*. Si barba ſua id eſt, pedem montis & in valle, ſed ciuitas ſupra montem debet adificari.

An tibi non occurrat quod contigit in die illi tibi feliciffimo, quando illuminatus à Patre celefti magiſtrum tuum ſacerbis filium eſſe Dei naturalem? Hoc ea contigit occaſione qua primò Dominus à te peruenctatus eſt: *Quomodo dicunt homines eſſe filium hominis? Quem me dicunt eſſe homines? Cumque reſponſum eſſet ab alijs dici Ioannem Baptiſtam, à quibusdam Eſſiam, à nonnullis Hieremiam, à te tuique con-diſcipulis Dominus requiſiuit: Vos autem quomodo eſſe dicitis? Domine interrogalli quate de te iudicium ſeruent homines, & poſtmodum interrogas, quid de te ſentiant tui diſcipuli? An forte illi homines non ſunt? Quantum ſopio non ſolum ad dicam, eos homines non eſſe, ſed quod inſuper ipſis opponatur, aduerbio illo aduerſatiuo: *Autem. Quomodo dicunt homines &c. Vbi autem Prælato, & paſtores hominum, & tales, vt credo D. Hieron. eſſe non debent homines, ſed quid amplius quam homines & Di. Nomen hominis ſignificat infirmitatem, & communiter eos dicimus homines qui in nonnullis laboribus inſermitates & exuſatio quam proſectimus ad eorum me eorum lapſus contredendos, & modos agendi inordinatos, ea eſt: Domine homo eſt, vt quibusdam ſcripſit Apoſtolus: *Cum ſis inter vos***